

Tentoonstelling voor kinderen van 4 tot 10 jaar in Verzetsmuseum

SPELEN, BOUWEN EN TEKENEN IN DE WONDERE WERELD VAN EL PINTOR

In de tentoonstelling *De wonderse wereld van El Pintor*, voor kinderen van 4 tot 10 jaar, staan de kinderboeken en spellen centraal die Jaap Kloots en zijn vrouw Galinka Ehrenfest vanaf 1941 publiceerden onder de naam El Pintor. De boeken met geïllustreerde verhalen waren razend populair in Nederland en werden tot in Duitsland verkocht. Met een deel van de opbrengst werden onderduikers geholpen. Jaap en Galinka werden zelf vervolgd vanwege hun Joodse afkomst.

Jaap Kloots en Galinka Ehrenfest wilden met hun boeken de fantasie van kinderen prikkelen, ze stimuleren om zelf dingen te maken en onbekende werelden voor ze openen. Deze filosofie staat centraal in de tentoonstelling. Kinderen gaan met hun (groot)ouders op avontuur in de wonderlijke wereld van El Pintor. Ze worden uitgenodigd in het huis van El Pintor, waar ze kunnen spelen, bouwen en tekenen. Er is een spiegelkamer, waar verstoppen bijna onmogelijk is, een plek waar kinderen zandtaartjes kunnen maken en er is een kamer waar iedereen op de muren mag tekenen. Precies zoals de wereld die omschreven en verbeeld wordt in de boeken van El Pintor.

In een tijd dat reizen nog niet gebruikelijk was, maakte El Pintor ook boeken over verre werelden. In de tentoonstelling kunnen kinderen mee naar Marokko met Hassan uit het boek *Wat Hassan zag*. Ze kunnen dwalen door de Marokkaanse soek, waar alleen kinderen mogen komen. Ook de spellen van El Pintor komen aan bod. Kinderen kunnen Rommel Jan helpen opruimen en zelf een stad bouwen.

Tamara van Bommel, dochter van Galinka Ehrenfest, over de tentoonstelling: "Het ontroert mij dat de boeken en spellen van El Pintor juist in het Verzetsmuseum te zien zullen zijn. El Pintor liet kinderen ontdekken

dat er een fantastische, gekleurde wereld bestaat die van hun is. Een tentoonstelling die uitnodigt tot spelen, tekenen en meedoen, maar die tegelijkertijd de context waarin deze boeken en spellen zijn gemaakt, niet vergeet."

Jaap Kloots en Galinka Ehrenfest leerden elkaar kennen op de Nieuwe Kunstschool in Amsterdam. Ze trouwden in 1941 en bedachten samen El Pintor. Galinka was het creatieve brein en Jaap het organisatietalent. Ze kregen het voor elkaar om sommige titels

in een oplage van tienduizenden te drukken, ondanks anti-Joodse maatregelen. Met een deel van de opbrengst hielpen Jaap en Galinka onderduikers.

In 1943 werden Jaap en Galinka opgepakt. Jaap werd in 1943 vermoord in kamp Sobibor. Galinka, hoogzwanger, werd een week lang verhoord. Ze vertelde een schijnverhaal, werd vrijgelaten en overleefde de oorlog. Met veel pijn en moeite ging zij door met het maken van de boeken van El Pintor tot in 1946. In totaal zijn er zeventien El Pintor-boeken verschenen.

De tentoonstelling is mede tot stand gekomen met financiële steun van: Fiep Westendorp Foundation, Amsterdams Fonds voor de Kunst en Stichting Vrienden Verzetsmuseum Amsterdam.

Te zien van 3 juni tot en met 22 september.

MODE OP DE BON

Vanaf 11 oktober 2019

"De textielkaart beïnvloedt de mode!" kopte de Telegraaf in oktober 1940. Tijdens de bezetting ontstond een groot tekort aan textiel; al in de zomer van 1940 ging het op de bon. De schaarste veranderde het modebeeld. Mantelpakjes werden gemaakt van oude herenkostuums. Het model werd daardoor rechter en breder. Om stof te besparen waren de rokken korter. Kousen werden schaars, waardoor vrouwen lange broeken gingen dragen. Jurken gemaakt van twee verschillende stoffen raakten in de mode.

De tentoonstelling *Mode op de bon* toont hoe de mode veranderde tijdens de bezetting en hoe werd omgegaan met het gebrek aan textiel. Te zien zijn jurken van jute en meelzakken, een mantelpakje van onderrokken, doopjurkjes en trouwjurken van parachutestof, een jasje van hondenhaar en schoenen met houten zolen. Want wie er tijdens de bezetting modieus uit wilde zien, moest creatief zijn.

Hergebruik

Tegenwoordig is er een overvloed aan kleding beschikbaar. Toch is onder modeontwerpers hergebruik een trend. Nu niet omdat er een tekort is, maar vanwege het besef dat we te veel verspillen. In de tentoonstelling zijn ontwerpen te zien van onder anderen: Viktor&Rolf, Ronald van der Kemp en Lisa Konno. Daarnaast maakten jonge ontwerpers van verschillende ROC-opleidingen ontwerpen die zijn geïnspireerd op kleding uit de Tweede Wereldoorlog. De beste ontwerpen zijn in de tentoonstelling te zien.

Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad/Fotograaf onbekend

EEN KLEINE GREEP UIT ONZE ACTIVITEITEN

Het Verzetmuseum organiseert het hele jaar door activiteiten. Een overzicht is te vinden op onze website. Hieronder lichten we er vier uit.

Anton de Komlezing 2019

Dinsdag 18 juni, 19:30 – 21:30 uur

Kathleen Ferrier (1957) houdt de jaarlijkse Anton de Komlezing. In haar lezing gaat zij in op veranderingen die diepe maatschappelijke breuklijnen veroorzaken, zowel nationaal als internationaal, hoe daarop gereageerd wordt en hoe er bruggen geslagen kunnen worden. Cabaretier Steven Brunswijk reageert als co-referent op de lezing. De Anton de Komlezing, i.s.m. Dagblad Trouw, vraagt aandacht voor de strijd tegen intolerantie en discriminatie in heden en verleden en voor de geschiedenis van minderheidsgroepen en hun positie in de Nederlandse samenleving.

papier en potlood. Kijk welke prachtige vormen tekenaars José Vingerling en Gerard de Bruyne op papier toveren en geef er je eigen kleur aan. Meer over de tentoonstelling *De wondere wereld van El Pintor* op pagina 1.

Sobiborlezing

Donderdag 24 oktober, 15:30 – 17:00 uur

Centraal staat de dissertatie van Petra van den Boomgaard, historicus, jurist en bestuurslid van de Stichting Sobibor, over de ruim 2.500 Joden die door ontduiking van rassenvoorschriften aan deportatie zijn ontkomen.

Muziek uit bezettingstijd

Donderdag 21 november, 20:00 – 21:00 uur

Na een succesvolle eerste editie over Géza Frid, organiseren het Verzetmuseum en de Leo Smit Stichting ook in 2019 een avond over muziek uit bezettingstijd. Opnieuw staat een componist die werd vervolgd tijdens de Tweede Wereldoorlog centraal. Met korte optredens van het Leo Smit Ensemble.

Een wereld van papier

Zondag 30 juni, in de middag

Bezoek de tentoonstelling *De wondere wereld van El Pintor* en maak samen met andere kinderen een tekening, langer dan een rol behang. Leef je uit met

ALTIJD OP DE HOOGTE

Maandelijks verschijnt onze digitale nieuwsbrief, met een overzicht van nieuws uit en activiteiten in het museum. Wanneer is de volgende Helden & Schurken-lezing? Wanneer begint de volgende wisseltentoonstelling? Wat is er te doen in Verzetmuseum Junior? Neem een gratis abonnement en blijf op de hoogte.

Inschrijven voor de nieuwsbrief:
www.verzetmuseum.org/nieuwsbrief

EEN KOFFER NAAR DACHAU

Door collectiebeheerder Filip Bloem

“Wafelen, tabak met vloeipapier, Ovomaltine, een hangslot, melk met suiker, melk zonder suiker.” Getuige het lijstje op de binnenkant van het deksel moet het allemaal in de bruine houten koffer hebben gezeten die begin augustus 1944 naar de Limburgse huisarts Guus Hamers wordt gestuurd. Hamers zit op dat moment vast in ‘Konzentrationslager Dachau 3K’, zoals in keurig handschrift bovenop de koffer staat geschreven, samen met Hamers’ gevangenenummer. Linksonder is de afzender vermeld, Hamers’ echtgenote Eleonora. Politieke gevangenen krijgen vaker pakketten van familieleden toegestuurd, maar een complete koffer is een zeldzaamheid.

Hamers is in september 1943 opgepakt in zijn woonplaats Margraten, waar hij als huisarts werkt. Hij raakt in het vizier van de SD als hij op een verwijsbriefje voor een van zijn patiënten vermeldt dat de desbetreffende persoon NSB'er is. Hamers wordt gewaarschuwd en besluit onder te duiken, maar wordt gearresteerd bij een laatste bezoek aan zijn huis om een stethoscoop op te halen. Via Kamp Vught belandt hij in Dachau, waar hij drie maanden vastzit. Eind augustus 1944 gaat Hamers op transport richting het Westen. In de chaos van de laatste oorlogsfase weet hij te ontsnappen en komt ongedeerd thuis.

Hamers probeert de draad van zijn leven op te pakken, maar de oorlog laat hem niet los. Hij laat in zijn huis een vluchtroute

aanleggen. Zijn jongste dochter Scarlett mag alleen de voordeur openendoen als het bezoek zich met drie korte belletjes bekend had gemaakt. De koffer heeft Guus Hamers altijd bewaard, samen met enkele brieven en documenten uit de oorlogsjaren. Begin dit jaar heeft Scarlett Hamers alles aan het Verzetsmuseum geschonken, waar het een mooie aanvulling is op de vele met Dachau verbonden particuliere archieven en objecten die al in de collectie aanwezig zijn.

JUNIOR OP WIELEN IS EEN GROOT SUCCES!

Foto: Jeroen C. van Zijp

Sinds de lancering in november 2018 loopt de mobiele kindertentoonstelling als een trein. In maart bezochten ruim 1.000 jonge bezoekers het museum op wielen. En ook de rest van dit schooljaar is de trailer al helemaal volgeboekt, niet alleen door scholen in Amsterdam, maar door het hele land.

Ademloos bekijken de kinderen de hele tentoonstelling, waar zij in ruim een uur kennismaken met de vier kinderen die de hoofdrol spelen in het museum: de Joodse vluchteling Eva, het Nederlandse NSB-meisje Nelly, Jan met ouders in het verzet en Henk uit een alledaags gezin. En het blijft niet bij één bezoek. Kinderen die in de ochtend met school langsgaan komen in de middag terug met hun grootouders en vriendjes, of ze vragen hun ouders om ze in het weekend mee te nemen naar het grote museum. Scholen, festivals en andere instellingen willen na een bezoek van de trailer direct boeken voor het volgende jaar.

Op onze website is te lezen waar we allemaal staan: www.verzetsmuseum.org/junioropwielen.

Wie meer wil weten, of de trailer eens wil bezoeken op locatie kan een mail sturen naar junioropwielen@verzetsmuseum.org.

VRIEND & VRIENDIN VAN HET MUSEUM

Victor en Ilse Bastiaens tijdens de Vriendendag 2018.

In de Nieuwsbrief stellen we graag een van onze vrienden voor. Dit keer Victor en Ilse Bastiaens uit het Belgische Wijgmaal, bij Leuven.

Sinds wanneer zijn jullie Vriend(in) van het museum?

Tijdens onze toeristische trip naar Amsterdam in 2009 zijn wij per toeval in het Verzetsmuseum terechtgekomen; uiteindelijk was dit museum het beste wat we gezien hebben. We zijn dan ook dadelijk Vriend geworden. Nu dus al tien jaar.

Waarom zijn jullie Vriend(in) van het museum?

Victor: "De doelstelling van het museum is belangrijk, en daarom dragen wij graag ons steentje bij als Vriend."

Waar komt de belangstelling voor de bezettingsperiode vandaan?

Victor: "Geschiedenis was mijn favoriete vak op school. Met name de periode na WO I tot de huidige periode heeft mijn interesse. Ikzelf ben geboren in 1953. Mijn vader woonde in Veldwezelt in België, grenzend aan Maastricht. De verhalen over witten (leden verzet) en zwarten (collaborateurs) die ik toen gehoord heb, waren de aanleiding dat ik mij daarover grondig heb geïnformeerd - via boeken, artikels in tijdschriften, films.... Eén van mijn ooms was trouwens lid van het verzet in de grensstreek."

Wanneer bezochten jullie het museum voor laatst?

Op de Vriendendag 2018. Wij proberen elk jaar aanwezig te zijn. Zeer onder de indruk waren we van van het interview met Jan Slomp (een van de kinderen uit Verzetsmuseum Junior) en Adry Vroegop (dochter van Nelly, het NSB-meisje uit Verzetsmuseum Junior). Het valt ons op dat er in Nederland veel meer initiatieven plaatsvinden over WOII dan in België. Maar ook hier zijn veel verzetsdaden gepleegd.

Welke expositie in het museum is jullie het meest bijgebleven?

Eigenlijk allemaal, maar een speciale vermelding voor: "Eten in oorlogstijd" in 2016; "Geen nummers maar namen" in 2015; "Elke dag een draadje...borduren in gevangenschap" in 2011.

Voor €30 per jaar ben je Vriend(in) van het Verzetsmuseum. Het hele jaar heb je gratis toegang tot het museum. Daarnaast ben je te gast op onze officiële openingen en krijg je korting op lezingen en andere activiteiten. Elk jaar is er een Vriendendag met een speciaal programma.

Vriend worden? Stuur deze bon ingevuld naar Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum, Antwoordnummer 9254, 1000 WZ in Amsterdam. Een postzegel is niet nodig.

Door ondertekening van deze bon geef je toestemming aan Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum Amsterdam, gevestigd te Amsterdam, met adres: Plantage Kerklaan 61, 1018 CX Amsterdam, Incassant-id: NL21ZZZ412039530000, om doorlopend incasso-opdrachten te sturen naar je bank om een bedrag voor de jaarlijkse vriendenbijdrage te kunnen incasseren, en je bank doorlopend een bedrag van je rekening af te laten schrijven overeenkomstig de opdracht van Stichting Vrienden van het Verzetsmuseum Amsterdam. Ook geef je toestemming om via het opgegeven e-mailadres op de hoogte te worden gehouden van onze activiteiten.

Ik steun de Vrienden jaarlijks met:

- € 30 (1 vriendenpas)
 € 40 (2 vriendenpassen)
 ander bedrag, namelijk € _____

Naam _____

Straat en huisnummer _____

Postcode en woonplaats _____

Land _____

Telefoonnummer _____

E-mailadres _____

IBAN _____

Plaats en datum _____

Handtekening _____

**WORD
VRIEND!**